

skrifterne og tillige studere det juridiske Spørgsmaal, forsaavidt som dette ifølge sin Natur nødvendigvis nogen Forberedelse ved Læsning i juridiske Bøger, Domsamlinger eller deslige." Det hedder endvidere med Hensyn til Proceduren for Høiesteret i Motiverne Side 144: "Man kan forsaavidt, naar man vil stille Sagen skarpt, gjerne sige, at Paaankeproceduren for Høiesteret ikke er eller kan være en virkelig mundtlig, men i Grunden er en skriftlig Procedure med en mundtlig Slutningsforhandling." Jeg nævnte, at efterat Skriftvevlingen havde fundet Sted, og Retten altsaa havde gjort sig bekendt med samme, finder Hovedforhandlingsmødet Sted, hvorved mundtlig Procedure sker, og Høiesteret gaar dernæst til at affige sin Dom. Der bliver da Spørgsmaal om, hvad Høiesteretsdommen kan omfatte, hvilken Kompetence Høiesteret har ligeoverfor de af Landsretten affagte Beslutninger, Kjendelser og den af Landsretten affagte endelige Dom i Sagen. Med Hensyn hertil er først at bemærke, at Høiesteret ifølge Forslaget ikke saaledes som nu har Kompetence til i sin Bedømmelse at brede sig over hele Sagen, forsaavidt paaantet er. Høiesterets Kompetence indskrænker sig efter Udkastet til kun at tage den retlige Side af Sagen under Paaafjendelse og den faktiske, forsaavidt den udelukkende er oplyst ved Bevisdokumenter, som ere vedlagte Parternes Skriftvevling. Er derimod Sagen for Landsretten oplyst enten ved Ekspertmand og Vidner eller Vidner alene eller ved saadanne i Forbindelse med skriftlige Dokumenter, maa Høiesteret ikke tage den faktiske Side af Sagen under Paaafjendelse. Høiesteret skal da gaa ud fra, hvad Landsretten derom har fastsat i sin Dom som noget Givet, som ikke kan kritiseres af Høiesteret. Med Hensyn til dette vigtige Spørgsmaal hedder det i Motiverne S. 137: "Høiesteret kan paaifjende alle Spørgsmaal vedkommende Sagens Formalitet, forsaavidt de ikke ere udelukkede fra at kunne paaantes derved, at Landsrettens Afgjørelse i Loven er erklæret inappellabel." I Motiverne S. 138 hedder det: "Ligeledes maa Paaante kunne finde Sted, naar Retten har feilet i Afgjørelsen af de i §§ 181 og 182 omhandlede Spørgsmaal" — det er Bevisbeslutningskjendelsen, som der her sigtes til. Endvidere hedder det i Motiverne S. 139, "at Høiesteret ikke maa tilægge sig noget Overstjøn over Landsrettens Stjøn over Resultatet af en Bevisførelse ved Vidner, der ifølge deres Natur ei umiddelbart forelægges Høiesteret." Endelig hedder det i Motiverne S. 18: "Den skarpe Betegnelse af den overordnede Rets Stilling — det er Høiesterets — til Sagen gives egentlig negativt, idet det maa være Regel, at den ikke kan inlade sig paa noget Stjøn over Resultatet af en Bevisførelse ved Vidner, Ekspert eller Parternes personlige Afhørelse, men den maa i saa Henseende tage Landsrettens Afgjørelse som noget Givet, der ikke kan kritiseres." For

at nu Landsrettens Dom i den Henseende kan indeholde fornøden Afgjørelse til Rettesnov for Høiesteret, indeholder Lovforslagets § 267 Bestemmelser om, hvilke Udtalelser der i Landsrettens Dom skal finde Sted med Hensyn til, hvorvidt saadanne faktiske Omstændigheder, som have været Gjenstand for Forhandling, mellem Parterne, maa anses for at være beviste eller ikke. Det hedder nemlig i Lovforslagets § 267: "Alle de faktiske Data, paa hvilke Dommen" — altsaa Landsrettens Dom — "bygges, maa fuldstændig og nøiagtig angives i den. Kjendsgjæringer, som have været Gjenstand for Parternes Forhandling, men som efter Rettens Opfattelse af Sagen ikke komme i Betragtning, kunne forbigaaes i Dommen, medmindre Retten skjønner, at der dog muligvis af Høiesteret kan blive tillagt disse Kjendsgjæringer Betydning, i hvilket Tilfælde Dommen bør indeholde fornøden Udtalelse, om de kunne anses beviste eller vedgaaede. Ligeledes maa Dommen udtale sig angaaende Kjendsgjæringer, der have været Gjenstand for Forhandling under Sagen, naar Saadant særlig er begjært af Parterne." Landsrettsdommen skal herefter altsaa ikke alene indeholde en Afgjørelse af, hvorvidt saadanne Kjendsgjæringer antages for beviste eller ikke, som Landsretten selv tillægger Betydning ved Sagens Paadømmelse; men Landsrettsdommen skal tillige indeholde en Afgjørelse af, hvorvidt saadanne Kjendsgjæringer, som Landsretten ikke tillægger nogen Betydning for Sagens Afgjørelse, kunne anses for beviste eller ikke, naar Landsretten har Anledning til at formode, at saadanne Kjendsgjæringer dog muligvis af Høiesteret kunne tillægges nogen Betydning, og i den Retning er det dernæst forestrevet, at naar Parterne med Hensyn til disse eller hine Kjendsgjæringer begjære, at det i Landsrettsdommen skal udtales, hvorvidt de kunne anses for beviste eller ikke, skal saadan Udtalelse finde Sted. Efter de Dispositioner, som Lovforslaget saaledes indeholder, og som jeg med Udeladelse af alle Detailler kortelig har tilladt mig at forsøge at skitserer, stiller det sig saaledes, som allerede fremhævet af et æret afdød Medlem af Processkommissionen, nemlig Advokat Brock. Dette ærede Medlem, hvis høie Anseelse som praktisk og theoretisk Jurist er erkendt af Alle, og hvis Forgang er bleven beklaget i vide Kredse, gjør i sit disputerende Botum, som findes i Motiverne til det foreliggende Udkast, Side 20, opmærksom paa, at efter de Dispositioner, som Lovudkastet træffer, vil det kunne forventes, at enhver Sag vil komme idetmindste to Gange og muligvis endnu flere Gange for Høiesteret. Hvorledes dette vil blive en Følge af Lovforslagets Dispositioner, skal jeg tillade mig i Korthed at omtale med et Par Ord, idet jeg navnlig ved nogle Træk skal gjennemgaa, hvorledes Forholdene i saa Henseende kunne stille sig i en mere indviklet Sag. Jeg vælger naturligvis